

Joukkoliikenteen palvelutaso

330/08.01.00/2022

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.12.2022 § 171

Lohjan ja Länsi-Uudenmaan sisäinen joukkoliikenne hoidetaan lähes kokonaan sopimusliikenteenä, jossa tilaajana on joko kaupunki tai Uudenmaan ELY-keskus. Lohjalla markkinaehtoisesti liikennöidään ainoastaan Virkkala–Muijala–(Nummela)–Helsinki-vuorot pääasiassa Vainion Liikenteen toimesta.

Länsi-Uudellamaalla valmistui 12.4.2022 Uudenmaan ELYn ja Länsi-Uudenmaan kuntien eli Vihdin, Lohjan, Inkoon ja Karkkilan Swecolta tilaama ”Länsi-Uudenmaan joukkoliikenteen järjestämistapaselvitys”. Selvityksessä on tuotu esille joukkoliikenteen selkeitä ongelmia sopimus- ja markkinaehtoisesta liikenteen yhteensovittamisesta niin lippuratkaisujen kuin myös liikenteen pitkäjänteisyyden suhteen. Tämän selvityksen pohjalta Lohjan kaupungin joukkoliikennetyöryhmä puheenjohtajanaan Kirsi Ferin esitti kaupunkisuunnittelulautakunnalle, että Lohja alkaa yhdessä Uudenmaan ELYn ja Länsi-Uudenmaan kuntien kanssa valmistella joukkoliikenteen yhtenäistämistä niin, että kaikki sopimusliikenne hankitaan jatkossa ELYn kautta yhteishankintana ja samalla myös yhtenäistetään lippu- ja maksujärjestelmä sekä kalustoa ja tiedottamista koskevat laadulliset tekijät. Lautakunta hyväksyi ELY-vetoisen liikennestrategian ja järjestämistavan kokouksessaan 1.6.2022.

Joukkoliikenteen kokonaisvaltainen hallintaan ottaminen Länsi-Uudellamaalla on tarkoitus tehdä vaiheittain niin, että syksyllä 2023 yhtenäistetään kuntien sisäistä ja seudullista liikennettä ja syksyyn 2024 mennessä selvitetään myös Helsinkiin suuntautuvan liikenteen muuttaminen sopimusliikenteeksi.

Lohjan kaupunki tilasi myös Swecolta lisätyönä Lohjan sisäisen joukkoliikenneselvityksen, joka valmistui 22.6.2022. Siinä esitettiin kaksi aikataulullisesti nykyliikenteeseen nähden paranneltua liikennemallia, Perus ja Parempi, kustannusarvioineen.

Lohjalla joukkoliikennekustannukset vuonna 2021 jakoutuivat seuraavasti:

- Kaupungin oma ostoliikenne noin 400 000 euroa/vuosi.
- Lohjan osuus ELYn ostoliikenteestä noin 95 000 euroa/vuosi.

Kaupungin omiin joukkoliikennehankintoihin myönnetään takautuvasti valtion joukkoliikennetukea, joka on maksimissaan 50 % kaupungin oman ostoliikenteen kustannuksista.

Vaikka palvelutaso ja vuorotarjonta on pidetty vuodelle 2022 lähes samalla tasolla kuin vuonna 2021, pitää kuitenkin varautua runsaaseen kustannusten korotukseen. Yleinen kustannuskehitys on korottanut liikennöintikustannuksia yli 10 % (linja-autoliikenteen kustannusindeksin nousu 10/2021 verrattuna 10/2022 indeksiin oli 10,8 %). Pohjolan Liikenteen päätös lopettaa markkinaehtoinen liikenne Länsi-Uudellamaalla lisäsi myös huomattavasti niin kaupungin sisäisen kuin myös seudullisen sopimusliikenteen määrää.

Nykyiset kaupungin sisäiset joukkoliikenneyhteydet kattavat pääosin vain peruspalvelutason mukaiset yhteydet niin, että Lohjan keskusten välillä

päivätyöntekijät, koululaiset ja opiskelijat pääsevät arkisin työpaikoille, kouluihin ja oppilaitoksiin. Kaupungin houkuttelevuuden kannalta joukkoliikenneyhteyksiä tulisi lisätä myös ilta- ja viikonloppuliikenteessä. Lisäksi joukkoliikenteen laatutekijöitä tulisi parantaa mm. selkeämmillä taksa- ja lippujärjestelmillä sekä informaatiojärjestelmällä.

Konsulttiselvityksen mukaan joukkoliikennepalvelujen parantaminen vuoden 2024 syysliikenteestä lähtien kasvattaisi joukkoliikenteen kustannuksia Lohjalla. Näihin kustannuksiin sisältyy Helsinkiin suuntautuva liikenne sopimusliikenteenä sekä liikenneyhteyksien parantaminen niin Lohjan sisäisessä kuin myös seudullisessa liikenteessä.

Vaihtoehto 1: Nykyinen Lohjan sisäinen ja seudullinen liikenne vuoden 2022 kustannuksilla ja palvelutasolla on kaupungin oman ostoliikenteen osalta noin 650 000 euroa vuodessa sekä kutsu- ja palveluliikenteen kustannukset ovat noin 110 000 euroa vuodessa. Näihin saadaan valtionavustusta, joka vuodelle 2022 on noin 400 000 euroa. Näin kaupungin oman ostoliikenteen kustannukset olisivat noin 370 000 euroa. ELYn ostoliikenteestä Lohjan osuus on noin 95 000 euroa vuodessa, joten Lohjan sisäisen liikenteen kustannukset ovat vuonna 2022 noin 465 000 euroa. Lisäksi Helsingin liikenteen arvioidut kustannukset konsulttiselvityksen mukaan perustasolla ovat 460 000 euroa. Kokonaiskustannukset liikenteen osalta olisivat yhteensä siis noin 925 000 euroa vuodessa.

Vaihtoehto 2: Konsultin esittämän Perus-palvelutasoinen Lohjan sisäinen, seudullinen ja Helsingin suunnan liikenne, jonka kokonaiskustannus olisi noin 1,7 miljoonaa euroa vuodessa, josta on jo vähennetty lipputulosten lisäksi myös valtionavustus.

Vaihtoehto 3: Konsultin esittämän Parempi-palvelutasoinen Lohjan sisäinen, seudullinen ja Helsingin suunnan liikenne, jonka kokonaiskustannus olisi noin 2,2 miljoonaa euroa vuodessa, josta on jo vähennetty lipputulosten lisäksi myös valtionavustus.

Kustannuslaskelmissa on vaihtoehdossa 1 kaupungin sisäisessä- ja seudullisessa liikenteessä laskettu kustannukset, lipputulot ja valtionavustus todellisten, vuoden 2022 kustannusten mukaan. Vaihtoehdoissa 2 ja 3, sekä Helsinkiin suuntautuvassa liikenteessä on lipputulosten suuruudeksi laskettu 80 % ja muussa liikenteessä 50 % liikennöintikustannuksista. ELYn valtion tueksi on laskettu 30 % liikennöintikustannuksista. Yksityiskohtaisempi erittely muutoksista on kirjattu konsultin tekemään joukkoliikenneselvitykseen.

Vaihtoehdon 2 kustannukset olisivat siis noin 775 000 euroa enemmän kuin nykyiset ostoliikenteen kustannukset, ja vaihtoehdossa 3 ero nykykustannuksiin olisi noin 1 275 000 euroa. On kuitenkin huomioitavaa, että vaihtoehtojen 2 ja 3 kustannukset on laskettu pääosin vuoden 2021 kustannuksista, jotka nykyisessä muuttuvassa maailmantilanteessa ovat kasvaneet selvästi jo vuodelle 2022, joten vuoteen 2024 mennessä kustannukset saattavat vielä muuttua.

Lisätiedot	henkilöliikennelogistikko Tapio Heinonen, tapio.heinonen@lohja.fi
Esittelijä	Elinvoimajohtaja Puistosalo Pekka
Päätösehdotus	Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää esittää hallitukselle ja edelleen valtuustolle, että joukkoliikennettä kehitetään Lohjalla vaihtoehdon kolme mukaisesti niin, että liikenteen suunnittelu ja valmistelu aloitetaan Lohjalla

jo vuoden 2023 aikana, jotta liikenne voidaan kilpailuttaa hyvissä ajoin ennen sen aloittamista syksyllä 2024.

Päätös Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti esityksen mukaan.
Henkilöliikennelogistikko Tapio Heinonen saapui kokoukseen asiantuntijaksi tämän asian esittelyn ajaksi klo17.36-18.01.

Liite 1 - Joukkoliikenneselvitys

Kaupunginhallitus 06.02.2023 § 40

Joukkoliikennevalmistelu siirtyy kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston käsittelyn jälkeen Ely vetoiseen valmisteluun, jossa Ely ja alueen kunnat alkavat valmistella tulevaa alueen kilpailutusta. Kilpailutuksen valmistelun yhteydessä ns. lukitaan kilpailutettavat liikennöintisuunnat ja -tasot. Kilpailutuksen käynnistyessä tehdyt linjaukset tulevat olemaan jatkossa joukkoliikenteen pohjaratkaisu. Kilpailutuksen valmistelun yhteydessä on tärkeää, että valmistelun etenemisestä informoidaan kaupunginhallitusta riittävän usein ja pyydetään tarvittaessa ennakoarvioita kokonaisuudesta, ennen lopullisten kilpailutusasiakirjojen valmistumista.

Kaupunginhallitus kiittää joukkoliikennetyöryhmää tehdystä hyvästä työstä. Samalla kaupunginhallitus toteaa, että joukkoliikennetyöryhmä voidaan lakkauttaa.

Lisätiedot henkilöliikennelogistikko Tapio Heinonen, tapio.heinonen@lohja.fi

Liite Joukkoliikenneselvitys

Esittelijä Kaupunginjohtaja Perämäki Pasi

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää

1. lakkauttaa joukkoliikennetyöryhmän; sekä
2. edellyttää, että kaupunginhallitusta informoidaan riittävän usein valmistelun etenemisestä; sekä
3. tehdä kaupunginvaltuustolle seuraavan päätösesityksen:

Valtuusto päättää, että joukkoliikennettä kehitetään Lohjalla vaihtoehdon kolme pohjalta niin, että liikenteen suunnittelu ja valmistelut aloitetaan Lohjalla jo vuoden 2023 aikana, jotta liikenne voidaan kilpailuttaa hyvissä ajoin ennen sen aloittamista syksyllä 2024.

Vastaesitys Kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja Taina Lackman teki kaupunginhallituksen puheenjohtaja Pekka Luoman, kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Hannele Maittilan, kaupunginhallituksen jäsenten Pirjo-Leena Forsströmin, Markku Saarisen, Janne Turusen, Heli Saukkolan, Urpo Uotilan, Matti Pajuoja ja kaupunginhallituksen varajäsenen Otto Wejbergin kannattamana seuraavan vastaesityksen:

“Esitän, että asia jätetään pöydälle.”

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja tiedusteli voidaanko asiassa olla

yksimielisiä? Koska kukaan ei vastustanut tehtyä esitystä totesi kaupunginhallituksen puheenjohtaja sen tulleen yksimielisesti kaupunginhallituksen päätökseksi.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti jättää asian pöydälle.

Täytäntöönpano

kaupunginhallituksen listalle

Teknisenä korjauksena korjattiin kohtaan vaihtoehto 1: Näihin saadaan valtionavustusta, joka vuodelle 2022 on noin 400 00 euroa korjattiin summaksi 400 000 euroa.

Teknisenä korjauksena päätösehdotuksen sanan "aloittammista" tilalle korjattiin sana "aloittamista".

Kaupunginhallitus piti neuvottelutauon tämän asian käsittelyn aikana kello 17.00-17.15.
